

визначення тероризму, включаючи такі дії, як пропаганда атеїзму чи висловлення подібних думок у будь-якій формі, або виголошення чи поширення думок, що ставлять під питання основи ісламської релігії. Визначення також охоплює тих, хто мав контакти або листування з будь-якими групами, течіями або ворожими до Королівства особами, 12 хто прагне похитнути єдність суспільства або стабільності Королівства будь-яким способом.

Комітет проти катувань висловив стурбованість тим, що Кримінальний закон про злочин тероризму та його фінансування 2014 року, передбачає кримінальну відповідальність за будь-яке мирне висловлення думки або переконання, що ставить під загрозу національну єдність або підриває репутацію чи позицію держави (п. 16 A/HRC/40/52/Add.2); порушення норм, що стосуються права на справедливий суд, включаючи зобов'язання Уряду визначити кримінальні правопорушення саме в межах закону.

Оскільки визначення тероризму може включати мирну пропаганду політичних реформ або критику Короля, вираження мирного інакомислення може підлягати кримінальному переслідуванню, як тероризм.

Інтелектуальна та академічна свобода також жорстко придушується. Неправильне використання академічного або соціального статусу або впливу засобів масової інформації зазначено як обтяжуючий чинник для цілей призначення покарання і залучає як мінімум 15 років позбавлення волі за найбільш незначні порушення. Крім того, будь-яка особа, яка публікує або публікує будь-якими засобами новини, заяви, неправдиву або злісну пропаганду або тому подібне, з метою здійснення терористичного злочину, карається позбавленням волі на строк від одного до п'яти років.

Спеціальний доповідач відзначив, що Уряд Саудівської Аравії повинен терміново переглянути визначення тероризму в Законі 2014 року і привести його до виконання у відповідності до міжнародних норм з прав людини.

Отже, в державі, де не визнається свобода віросповідання, свобода думки та слова, боротьба з тероризмом може перетворюватися у переслідування за інакодумство та віросповідання недержавної релігії.

Список бібліографічних посилань

1. Конституції зарубіжних країн : навч. посіб. / В. О. Серьогін, Ю. М. Коломієць, О. В. Марцеляк та ін. ; за заг. ред. В. О. Серьогіна. Харків : ФІНН, 2009. 664 с.
2. Visit to Saudi Arabia. Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism. Human Rights Council Fortieth session 25 February – 22 March 2019. A/HRC/40/52/Add.2. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/363/55/PDF/G1836355.pdf> (дата звернення: 22.03 2019).
3. Resolution adopted by the Human Rights Council on 23 March 2016 31/3. Protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism: mandate of the Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism A/HRC/RES/31/3. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/081/82/PDF/G1608182.pdf> (дата звернення: 22.03 2019).

Одержано 29.03.2019

УДК 342.7

Тетяна Іванівна ГУДЗЬ,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6950-6136>;

Наталія Сергіївна ПІСТРЕНКО,

викладач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЖІНОК

Одним із найвагоміших загальнолюдських принципів є принцип рівності – визнання того, що всі люди мають бути рівними між собою незалежно від будь-яких особливостей. Однією з таких особливостей людини є її стать. І те, що має бути цінністю і для людини, і для держави, іноді стає

перешкодою до реалізації особою своїх прав. Одним з проявів принципу рівності є рівність чоловіків і жінок, тобто незалежність рівного підходу від статі, що дістав назву принципу гендерної рівності.

Наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. актуальність питань, пов'язаних із гендерною рівністю в усіх сферах життя людства зросла, адже процес формування конституційного законодавства у сучасних державах характеризується декларуванням у ньому принципу рівних прав і можливостей. Конституційне закріплення рівності статей є характерним нарівні з такими особливостями, як національна і расова незалежність, мова, віросповідання, соціальне походження, політичні переконання тощо [1, с. 464].

Проте незважаючи на певні зрушення у сфері реалізації принципу гендерної рівності, становище жінки у суспільстві до сьогодні являє собою складне суспільне явище. Воно є результатом взаємодії економічних, політичних, культурних, соціальних, правових, етнічних колізій життя суспільства, релігійних, наукових і побутових норм, догм, теорій, тощо. Більше того, як свідчать процеси еволюції суспільства, жінка у певній мірі навіть протиставляється чоловікові, уособлюючи м'якість і мудрість, витримку і розуміння на противагу чоловічої агресивності, грубості характеру і експресивності.

Разом із тим, соціальний і правовий статус чоловіків і жінок безпосередньо пов'язаний із становищем особи в суспільстві. Кожна людина, будучи частиною певної соціальної групи, входить через неї до структури суспільства і встановлює різноманітні зв'язки, характерні для цієї групи. Будь-яка соціальна група, у свою чергу, характеризується сукупністю потреб, інтересів і цінностей, які знаходять своє відображення в таких показниках як статус (соціальний і правовий), соціальна роль, матеріальна забезпеченість, освіченість і професійна кваліфікація, стан здоров'я, соціальний захист, вік, ступінь участі в управлінні державою (взаємини з владою) і т.д. Звичайно ж, сюди відносяться особистісні якості та здібності людини. Таким чином, положення людини знаходить свій вияв у тих правах і свободах, які йому надає і гарантує держава і суспільство, і в очікуваннях, які держава і суспільство мають відносно людини у вигляді обов'язків, пред'явлених йому [2, с. 21].

Виходячи з аналізу реального становища жінок в суспільстві, можна зробити висновок про те, що досліджувана соціальна група зазнає вплив різноманітної дискримінації, і тому зацікавлена у досягненні рівності з чоловіками в усіх сферах життя суспільства. При цьому необхідно зазначити, що соціальні детермінанти в становленні прав жінок за своєю суттю є багаторівневим і поліаспектним явищем. Вони безпосередньо пов'язані з державною ідеологією, в ній же кореняться і нею зумовлюються сфери дискримінації цієї категорії населення. Крім того, жінки в силу сімейних, виробничих та інших турбот і проблем практично не мають часу і умов для соціально-політичної діяльності, а в силу миролюбного характеру не тяжіють до конфліктів. Усе це у своїй сукупності негативно позначається як на соціальному становищі (статус) жінок в суспільстві, так і на їх правовому становищі, що визначається державою.

Разом із тим, становище жінки в суспільстві – один із важливих індикаторів політичного і міжнародного авторитету держави, а тому вона чутливо ставиться до думки міжнародної громадськості на свою адресу у контексті цієї проблеми. Можливо у цьому криється одна з причин того парадоксального явища, відповідно до якого держава ухвалює чимало правових актів щодо поліпшення становища жінок, але, як правило, не поспішає їх реалізовувати.

Саме соціально-правовий статус жінки в суспільстві є показником його розвитку і організації. І, разом з тим, він же вказує на всю глибину дискримінаційного ставлення до жінки. Залежно від цього статус може змінюватися в широкому діапазоні: від рівноправного громадянина суспільства [3, с. 37, 39–43, 256–258] до предмета торгівлі [4], від об'єкта любові і поклоніння [5] до об'єкта насилля [6] або зневаги [7].

До основних причин дискримінації жінок у кризових ситуаціях, в першу чергу, слід віднести їх підвищену соціальну уразливість, хоча у сучасних правових науках загальноприйнятого визначення даного явища не існує. На нашу думку, уразливість означає відсутність спеціального захисту тих, чиє «існування» або «самобутність» наражаються на небезпеку.

У цьому контексті слід звернути увагу на той факт, що деякі зарубіжні вчені до причин здійснення дискримінаційних дій відносять сам факт наявності кризової ситуації, вказуючи, що «що жінки часто стають жертвами війн, громадянських заворушень та інших надзвичайних ситуацій, в результаті яких вони страждають від «нелюдських дій і, отже, зазнають серйозної шкоди» [8, с. 182].

Саме наявність особливих – «кризових» умов створює передумови для прояву або навіть домінації «права сильного» на шкоду більш слабким, якими в силу природних фізичних критеріїв,

як правило, є жінки. Це ж розвиває споживче ставлення з боку чоловіків стосовно жінок (особливо дівчат), загострюючи їх дискримінацію. При чому така ситуація спостерігається в умовах як військових криз, так і криз економічних.

Підсумовуючи, можна дійти до наступних висновків:

- становище жінки в суспільстві представляє собою складне суспільне явище. Воно є соціально-історичним феноменом, яке виникло в результаті взаємодії економічних, політичних, культурних, соціальних, правових, етнічних колізій життя суспільства, релігійних, наукових і побутових норм, догм, теорій, нововведень;
- соціальні детермінанти у становленні прав жінок безпосередньо пов'язані з державною ідеологією, в ній же кореняться і нею зумовлюються сфери дискримінації цієї категорії населення;
- до основних причин дискримінації жінок в кризових ситуаціях, в першу чергу, слід віднести їх підвищену соціальну уразливість, яка обумовлена як особливостями соціально-правового статусу, так і наявністю конкретних кризових явищ.

Список бібліографічних посилань

1. Крочук М. І. Гендерна рівність як складова загального принципу рівності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 464–471.
2. Хрисанова С. Ф. Драма прекрасной дамы: парадоксы современного равенства мужчин и женщин: гендерный подход к известной проблеме. Кн. 1: ООН и истоки рождения гендерных принципов. Харьков, 2001. 111 с.
3. Устав Организации Объединенных Наций: подписан 26 июня 1945 г.; Всеобщая Декларация прав человека: принята Генеральной Ассамблеей ООН 10 декабря 1948 г.; Конвенция о политических правах женщины от 20 декабря 1952 г. // Международные акты о правах человека : сб. док. М. : Норма-Инфра-М, 1999. 784 с.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : від 18.12.1979 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення: 29.03.2019).
5. Соловьев В. С. Смысл любви. Киев : Лыбидь-АСКИ, 1992. 220 с.
6. Декларация об искоренении насилия в отношении женщин : провозглашена резолюцией 48/104 Ген. Ассамблеи от 20.12.1993 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_506 (дата звернення: 29.03.2019).
7. Вейнингер О. Пол и характер. Принципиальное исследование. М. : Академ. проект, 2012. 392 с.
8. Karen L. Kinnear. Women in Developing Countries: A Reference Handbook. ABC-CLIO, 2011. 348 p.

Одержано 01.04.2019

УДК 342.9

Валерій Валерійович ДАРАГАН,

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри кримінального процесу

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1735-2371>

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІНСТИТУТУ ДЕТЕКТИВІВ

На сьогодні в Україні триває процес реформування органів внутрішніх справ та правоохоронної системи в цілому, вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів зумовлює необхідність постійного удосконалення структурно-функціональної побудови підрозділів Національної поліції, а це визначає потребу своєчасного наукового аналізу та розробок з метою їх впровадження у практичну діяльність.

Реформування системи ОВС суттєво вплинуло на структурно-функціональну побудову окремих підрозділів Національної поліції, велику частину з них було значно скорочено, деякі підрозділи були зовсім ліквідовані.

Після початку реформування ОВС минуло не так багато часу, але уже сьогодні вбачається значна кількість прорахунків у структурно-функціональній побудові окремих підрозділів Національної поліції.